

Sbírka zákonů

republiky Československé

Částka 60.

Vydána dne 31. prosince 1953.

Cena Kčs 1.50.

OBSAH:

(105.—107.) **105. Zákon o místním průmyslu a komunálním hospodářství.** — **106. Zákon o bytové výstavbě, udržování a správě bytového majetku a jejich financování.** — **107. Zákon o devisovém hospodářství.**

105.**Zákon**

ze dne 22. prosince 1953

o místním průmyslu a komunálním hospodářství.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I.**Úvodní ustanovení.****§ 1.**

V podnicích a organizacích místního průmyslu a komunálního hospodářství organizuje stát výrobu a služby místního významu. Aby byla zaručena široká účast pracujících při využívání a rozvoji místních materiálových zdrojů a zdrojů pracovních sil a rozvíjena tvůrčí práce všech pracovníků, svěřuje se budování a řízení těchto podniků a organizací především národním výborům. Národní výbory pečují o to, aby tyto podniky a organizace řádně uspokojovaly potřeby pracujících a aby svou činnost stále prohlubovaly a zlepšovaly.

Část II.**Místní průmysl.****§ 2.**

Úkoly a organizační forma.

(1) Místní průmysl má zejména tyto úkoly: vyrábět předměty a výrobky denní a domácí potřeby pro místní trh, vyrábět jednodušší

stroje a nářadí, jakož i vyrábět stavební hmoty z místních surovin, a tuto výrobu rozvíjet; zajišťovat řemeslnou výrobu pro potřeby průmyslu, dopravy a zemědělství;

provádět opravy a údržbu zařízení domácností a opravy spotřebního zboží a jiné;

vyrábět spotřební zboží na zakázku.

Místní průmysl vykonává tuto činnost především z místních surovinových zdrojů a z odpadového materiálu národních podniků, jakož i z druhořadého materiálu a nových hmot a vyhledává nové druhy surovin.

(2) Výroba v tomto odvětví se organizuje ve formě podniků místního průmyslu.

§ 3.**Zřizování podniků.**

(1) Podnik místního průmyslu zřizuje okresní (obvodní) národní výbor, po případě místní národní výbor města nebo obce městského typu. Ke zřízení podniku je třeba souhlasu krajského národního výboru, který v případě, že jde o podnik místního národního výboru (městský podnik), opatří si též stanovisko okresního národního výboru. Se souhlasem ministerstva místního hospodářství může také krajský národní výbor zřídit podnik místního průmyslu.

(2) Národní výbor, který zřídil podnik místního průmyslu, je mu bezprostředně nadřízen jako jeho vedoucí národní výbor a je zaň odpovědný.

(3) Z důležitých hospodářských důvodů může také ministerstvo místního hospodářství v dohodě s ministerstvem financí zřídit podnik místního průmyslu; podnik je mu pak bezprostředně podřízen.

(4) Podniky místního průmyslu se zapisují do podnikového rejstříku.

Právní postavení a majetek.

§ 4.

(1) Podnik místního průmyslu je právnickou osobou. Vlastníkem jeho majetku je stát a podniku je tento majetek svěřen do správy. Ve věcech tohoto majetku podnik vystupuje a jedná vlastním jménem.

(2) Podnik nesmí zcizit své základní prostředky. K základním prostředkům podniku nemohou třetí osoby nabýt zástavních nebo jiných věcných práv. Výjimku ze zákazu zcizení nebo zatížení může povolit ministerstvo místního hospodářství nebo národní výbor podle jeho zmocnění. Jednání, jež je v rozporu s tímto zákazem, nemá právních účinků.

(3) Z majetku, který má podnik místního průmyslu ve správě, nelze žádat ani dosíci uspokojení pohledávek za státem. Stát neručí za závazky podniku místního průmyslu.

(4) Pro závazky podniku místního průmyslu lze se uspokojit toliko z majetku svěřeného mu do správy, s výjimkou jeho základních prostředků.

§ 5.

Národní majetek se začleňuje do podniku místního průmyslu opatřením vedoucího národního výboru nebo národního výboru vyššího stupně nebo ministerstva místního hospodářství. Při začlenění tohoto majetku se převeďou na podnik také závazky k tomuto majetku patřící, pokud o nich nebylo učiněno jiné opatření; přejdou naň dnem převzetí majetku. Přechodem závazků se jich dosavadní dlužník zprošťuje; přivolení věřitele není zapotřebí.

§ 6.

(1) Zástavní práva váznoucí na majetkových částech, jež jsou základními prostředky podniku místního průmyslu, zanikají bez náhrady dnem, kdy takový majetek se začlení do podniku nebo kdy ho podnik jiným způsobem nabude. Knihovní soud je vymaže na návrh podniku s odvoláním na toto ustanovení. Závazky, pro které bylo zástavní právo zřízeno, zůstávají nedotčeny.

(2) Zánik zástavních práv podle odstavce 1 nenastává v případech, kdy vláda povolí výjimku na návrh ministra místního hospodářství učiněný v dohodě s ministrem financí.

(3) O tom, za kterých podmínek zanikají jiná věcná práva na majetkových částech, jež jsou základními prostředky podniku, platí předpisy vládního nařízení č. 97/1952 Sb., o zániku věcných práv na některých částech národního majetku.

§ 7.

(1) Vedoucí národní výbor může z podniku místního průmyslu se souhlasem krajského národního výboru vyjmout majetek a učinit o něm opatření ve vlastním oboru působnosti, zejména může takový majetek začlenit do jiného svého podniku. Stejným způsobem může z podniku místního průmyslu vyjmout závazek a převést jej na jiný svůj podnik.

(2) Ministr místního hospodářství nebo podle jeho zmocnění krajský národní výbor může obdobně podle odstavce 1 provést převod majetku nebo závazku i mezi podniky patřícími různým vedoucím národním výborům.

(3) Zvláštní předpisy stanoví, kdy opatření podle odstavců 1 a 2 může být nahrazeno tím, že podnik místního průmyslu se dohodne s jiným subjektem státního socialistického sektoru o přechodu majetkových částí.

(4) Ministr místního hospodářství může z podniku místního průmyslu vyjmout majetek nebo závazky a učinit o nich opatření ve vlastním oboru působnosti nebo je v dohodě s příslušným ministrem převést do jeho pravomoci, aby o nich učinil opatření ve vlastním oboru působnosti.

(5) Ministr místního hospodářství může v dohodě s ministrem financí převést na podnik místního průmyslu závazek patřící k národnímu majetku.

(6) Přechodem závazků podle předcházejících ustanovení se jich dosavadní dlužník zprošťuje. K takovému přechodu není zapotřebí přivolení věřitele. O přechodu závazku na podnik místního průmyslu vydá potvrzení vedoucí národní výbor.

§ 8.

Technickoprůmyslový a finanční plán.

(1) Podnik místního průmyslu sestavuje svůj technickoprůmyslový a finanční plán, jenž je součástí státního plánu rozvoje národního hospodářství a navazuje na státní rozpočet. Tento plán určuje a usměrňuje výrobní a hospodářskou činnost podniku.

(2) Všichni pracující v podniku místního průmyslu jsou povinni plnit úkoly, uložené plánem, co nejhospodárněji.

(3) Vedení podniku je povinno zavádět socialistické formy práce a posilovat hmotný zájem zaměstnanců na dosažení příznivých výsledků v plnění plánovaných úkolů.

§ 9.

Vedení podniku.

(1) V čele podniku místního průmyslu je ředitel, který podnik vede, zastupuje jej a jedná jeho jménem. Je podřízen vedoucímu národnímu výboru a odpovídá mu za splnění svých povinností. Jmenuje a odvolává ho rada vedoucího národního výboru.

(2) V čele každé organizační jednotky podniku je odpovědný vedoucí, který v rámci své pravomoci rozhoduje samostatně.

(3) V podniku místního průmyslu odpovídá každý osobně za splnění svých úkolů.

§ 10.

Hospodaření a financování.

(1) Podniky místního průmyslu hospodaří podle zásad chozrasčotu. Jsou povinny soustavně snižovat vlastní náklady, odkrývat vnitřní rezervy a zvyšovat produktivitu práce.

(2) O financování podniků místního průmyslu a o vztazích jejich finančních plánů k rozpočtům národních výborů, po případě k rozpočtu ministerstva místního hospodářství platí zvláštní předpisy. Zvláštní předpisy upravují také úvěrování podniků místního průmyslu.

§ 11.

Změny v členění.

(1) Ministr místního hospodářství nebo podle jeho zmocnění krajský národní výbor může převést podnik místního průmyslu z jednoho vedoucího národního výboru na jiný.

(2) Ministr místního hospodářství může vyjmout podnik místního průmyslu z organizace podle tohoto zákona a učinit o něm opatření ve vlastním oboru působnosti nebo jej odevzdat do působnosti jiného ministra v dohodě s ním.

§ 12.

Zrušení podniku.

(1) Vedoucí národní výbor může zrušit podnik místního průmyslu. Při tom také stanoví,

jak má být naloženo s majetkem zrušeného podniku. K těmto opatřením je třeba souhlasu krajského národního výboru.

(2) Po zrušení podniku místního průmyslu jmenuje vedoucí národní výbor likvidátora. Jmenovaného likvidátora může též odvolat. Zrušení podniku i jmenování a odvolání likvidátora ohlásí k zápisu do podnikového rejstříku. Likvidátor nebude jmenován, dojde-li při zrušení podniku k přenesení všech jeho závazků na jiný subjekt.

(3) Likvidátor smí zpeněžit majetek zrušeného podniku jen, pokud o něm nebylo jinak stanoveno podle odstavce 1. Likvidační přebytek odvede vedoucímu národnímu výboru.

(4) Po skončení likvidace navrhne likvidátor výmaz podniku z podnikového rejstříku. Knihy a spisy zrušeného podniku odevzdá vedoucímu národnímu výboru, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.

(5) O jmenování a odvolání likvidátora a o jeho odpovědnosti platí obdobně ustanovení o řediteli.

§ 13.

Řízení podniků místního průmyslu národními výbory vyššího stupně a ministerstvem místního hospodářství.

(1) Na řízení podniků místního průmyslu se účastní vedle vedoucího národního výboru také národní výbory vyššího stupně a ministerstvo místního hospodářství.

(2) Nesplní-li příslušný národní výbor některý z úkolů při řízení podniků místního průmyslu a vyžadují-li takové opatření zájmy plnění státního plánu rozvoje národního hospodářství nebo jiný důležitý obecný zájem, učiní tak národní výbor vyššího stupně nebo ministerstvo místního hospodářství. Stejně lze postupovat, vyžadují-li to důvody hospodárnosti nebo zájem na plynulém provozu podniku.

§ 14.

Statut.

Ministerstvo místního hospodářství vydá se souhlasem vlády statut podniků místního průmyslu, v němž stanoví bližší předpisy o organizaci těchto podniků, o jejich právních poměrech a činnosti a o jejich zaměstnancích. Statut také upraví řízení podniků národními výbory (jejich orgány) a ministerstvem místního hospodářství.

Část III.

Komunální hospodářství.

Oddíl 1.

Úkoly a organizační forma.

§ 15.

(1) Úkolem komunálního hospodářství je zejména poskytovat služby a výkony k uspokojování životních a kulturních potřeb obyvatelstva („komunální služby“) a jejich soustavným rozšiřováním a zlepšováním přispívat k zvyšování životní úrovně pracujících.

(2) Komunální hospodářství poskytuje služby a výkony v těchto skupinách oborů: bytové hospodářství, stavebnictví, městská doprava, zdravotně-technické a jiné služby, energetika a vnější úprava obcí.

(3) Poskytování služeb a výkonů v odvětví komunálního hospodářství se organizuje ve formě:

- a) podniků komunálního hospodářství,
- b) rozpočtových organizací pro komunální služby,
- c) domovních správ.

Oddíl 2.

Podniky komunálního hospodářství.

§ 16.

Zřizování podniků.

(1) Podnik komunálního hospodářství zřídí místní národní výbor ve městě nebo v obci městského typu, po případě okresní národní výbor. Ke zřízení podniku je třeba souhlasu krajského národního výboru, který v případě, že jde o podnik místního národního výboru (městský podnik), opatří si též stanovisko okresního národního výboru.

(2) Národní výbor, který zřídil podnik komunálního hospodářství, je mu bezprostředně nadřízen jako jeho vedoucí národní výbor a je zaň odpovědný.

(3) Podniky komunálního hospodářství se zapisují do podnikového rejstříku.

§ 17.

Další ustanovení.

(1) Podnik komunálního hospodářství sestavuje svůj technickohospodářský a finanční plán.

(2) O právním postavení a majetku podniků komunálního hospodářství, o jejich technickohospodářských a finančních plánech, o vedení, hospodaření a financování, o změnách v členění podniků a jejich zrušování a o řízení podniků národními výbory vyššího stupně a ministerstvem místního hospodářství platí obdobně ustanovení pro podniky místního průmyslu (§§ 4 až 13).

(3) Ministerstvo místního hospodářství vydá se souhlasem vlády statut podniků komunálního hospodářství, v němž stanoví bližší předpisy o organizaci těchto podniků, o jejich právních poměrech a činnosti a o jejich zaměstnancích. Statut také upraví řízení podniků národními výbory (jejich orgány) a ministerstvem místního hospodářství.

Oddíl 3.

Rozpočtové organizace pro komunální služby.

§ 18.

(1) V obcích, v nichž nejsou podmínky pro zřízení podniku komunálního hospodářství, zejména tam, kde by zřízení samostatného podniku bylo nevhodné nebo pro některé služby nevhodné, opatřuje komunální služby místní národní výbor, a to podle okolností zvláštní rozpočtovou organizací.

(2) Ministerstvo místního hospodářství upraví v dohodě s ministerstvem financí směrnicemi podrobnosti o rozpočtových organizacích národních výborů pro komunální služby.

Oddíl 4.

Bytové hospodářství.

§ 19.

Organizaci bytového hospodářství, čítající v to domovní správy, stanoví zvláštní předpisy.

Část IV.

Společná a závěrečná ustanovení.

§ 20.

Organizace zásobování a odbytu.

Organizaci zásobování a odbytu místního průmyslu a komunálního hospodářství upraví ministr místního hospodářství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Přechodná ustanovení.**§ 21.**

Kde se v dosavadních předpisech mluví o komunálních podnicích, rozumějí se tím na příště podniky místního průmyslu a podniky komunálního hospodářství, pokud z výslovného ustanovení nebo z povahy věci neplyne něco jiného.

§ 22.

(1) Národní výbory provedou v rámci tohoto zákona a podle bližších pokynů ministerstva místního hospodářství reorganizaci dosavadních komunálních podniků, a to jednak na podniky místního průmyslu, jednak na podniky komunálního hospodářství, po případě na rozpočtové organizace, nebo je do nově zřízených takových podniků (organizací) začlení. Reorganizace komunálních podniků bytových bude provedena podle zvláštních předpisů.

(2) Ministerstvo místního hospodářství provede podle ustanovení tohoto zákona reorganizaci národních podniků, jež jsou mu přímo podřízeny.

§ 23.

Pravomoc stanovit u znárodněného majetku, přenechaného k začlenění do podniku místního průmyslu nebo podniku komunálního hospodářství, rozsah znárodnění, může ministr místního hospodářství přenést na krajské národní výbory.

§ 24.

Opatření učiněná ve shodě s tímto zákonem před jeho účinností považují se za učiněná podle něho.

§ 25.**Zrušovací ustanovení.**

(1) Zrušují se všechna ustanovení odporující tomuto zákonu; zejména se zrušuje:

- a) zákon č. 167/1950 Sb., o komunálních podnicích,
- b) vládní nařízení č. 35/1951 Sb., kterým se vyhláší statut komunálních podniků.

(2) Dokud nebude provedena reorganizace podle § 22, lze přiměřeně postupovat podle dosavadních předpisů.

§ 26.**Účinnost.**

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1954; provede jej ministr místního hospodářství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Kyselý v. r.

106.**Zákon**

ze dne 22. prosince 1953

o bytové výstavbě, udržování a správě bytového majetku a jejich financování.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.**Účel zákona.**

Účelem zákona je umožnit a zajistit v rámci státního plánu rozvoje národního hospodářství stálé zlepšování bytových podmínek pracujících a finančně zajistit bytovou výstavbu a řádné hospodaření s bytovým majetkem. V souladu s potřebami budování socialistického hospodářství zajišťuje stát výstavbu vhodných a zdravých bytů pro pracující. Stát též podporuje individuální výstavbu rodinných domků pro vlastní bydlení pracujících.

Část I.**O bytové výstavbě, udržování a správě bytového majetku.****§ 2.****Bytový majetek.**

Bytovým majetkem podle tohoto zákona jsou nemovitosti sloužící výhradně nebo převážně bytovým účelům, jakož i jejich součásti a příslušenství.

§ 3.**Bytová výstavba.**

(1) Bytovou výstavbu ve svých obvodech organizují národní výbory.

(2) Bytovou výstavbu provádějí socialistické právnické osoby, zejména národní podniky a podniky místního průmyslu a komunálního hospodářství, pro ubytování svých zaměstnanců; národní výbory pak a bytová družstva také pro ubytování ostatních pracujících. Bytovou výstavbu mohou provádět též ústřední úřady a jiné orgány státní správy.

(3) Výstavbu rodinných domků pro vlastní bydlení mohou provádět též jednotlivci; při výstavbě těchto domků poskytuje stát pracovním pomoc.

§ 4.

Hospodaření s bytovým majetkem.

(1) Správci národního bytového majetku, jakož i vlastníci (poživatelé) ostatního bytového majetku jsou povinni hospodařit s ním s péčí řádného hospodáře, zejména včas zajišťovat a provádět generální a běžné opravy.

(2) Pokud není stanoveno jinak, hospodaří socialistické právnické osoby a státní orgány s národním bytovým majetkem podle předpisů, které pro ně platí při hospodaření s ostatním národním majetkem.

§ 5.

Odpovědnost.

(1) Jednotliví ministři a vedoucí ústředních úřadů odpovídají v oboru své působnosti za bytovou výstavbu a za hospodaření s národním bytovým majetkem.

(2) Ministr místního hospodářství a národní výbory odpovídají za bytovou výstavbu a za hospodaření s bytovým majetkem, který patří k bytovému hospodářství národních výborů.

(3) Ministr místního hospodářství a národní výbory odpovídají dále za dozor na bytovou výstavbu socialistických právnických osob, jejichž majetek není ve státním vlastnictví, a na výstavbu bytového majetku osobního, jakož i za dozor na hospodaření s ním a na hospodaření s bytovým majetkem soukromým; dále odpovídají za dozor při zajišťování a provádění běžných a generálních oprav u veškerého bytového majetku.

Bytové hospodářství národních výborů; zřízení místních bytových správ.

§ 6.

(1) K bytovému hospodářství národního výboru patří bytový majetek, který byl podle předpisů o tom platných svěřen národnímu výboru nebo jím převzat do správy.

(2) Národní výbory zruší bytové komunální podniky a převezmou správu jejich bytového majetku. Rovněž převezmou správu bytového majetku dosavadních bytových hospodářství komunálních podniků. Pokud práva a závazky zrušených podniků nepřevědou souhrnně na jiný subjekt, provedou likvidaci těchto podniků, řídíce se směrnicemi ministerstva místního hospodářství vydanými v dohodě s ministerstvem financí.

§ 7.

(1) Vláda stanoví, za kterých podmínek v městech a obcích městského typu místní národní výbor zřídí pro řízení svého bytového hospodářství místní bytovou správu. Ke zřízení místní bytové správy je třeba souhlasu krajského národního výboru.

(2) V ostatních případech spravují národní výbory bytový majetek, patřící k jejich bytovému hospodářství, v rámci svého ostatního hospodářství.

§ 8.

Úkoly místních bytových správ.

(1) Úkolem místní bytové správy je pečovat za široké účasti pracujících, aby bytový majetek sloužil co nejlépe svému společenskému poslání.

(2) Místní bytová správa řídí bytové hospodářství národního výboru a zároveň vykonává dozor nad ostatním bytovým majetkem v obci, pečující při tom o provádění jeho běžných a generálních oprav.

§ 9.

Domovní správy.

(1) K výkonu správy a zajišťování běžných a generálních oprav a stavebních úprav bytového majetku zřizuje si místní bytová správa pro skupiny domů domovní správy.

(2) Zřizování domovních správ přísluší místní bytové správě pro bytový majetek, jehož správa a udržování náleží do působnosti národních výborů.

(3) Socialistické právnické osoby, po případě úřady a orgány státní správy mohou zřizovat domovní správy pro bytový majetek, který spravují; mohou též výkonem správy tohoto majetku pověřit ve vzájemné dohodě místní bytovou správu podle směrnic, které vydá ministerstvo místního hospodářství v dohodě s ministerstvem financí a zúčastněnými ministerstvy.

§ 10.

Technické složky bytového hospodářství a údržbářská služba.

(1) Ve městech, kde práce na generálních i běžných opravách a jiných technických službách pro bytové hospodářství dosahují značných rozměrů a nákladů, může ministr místního hospodářství v dohodě s ministrem financí zařadit jako technické složky bytového hospodářství do soustavy bytových správ a jim podřídit podniky komunálního hospodářství, po případě rozpočtové organizace národního výboru, sloužící převážně potřebám bytového hospodářství.

(2) U větších domovních správ může místní bytová správa zavést službu pohotovostních údržbářů k rychlému odstraňování drobných poškození bytového majetku.

§ 11.

Účast pracujících.

K zajištění kontroly a pomoci širokých mas občanstva při plnění úkolů bytových a domovních správ budou při domovních správách vytvořeny občanské komise (komise pro údržbu, komise hospodářsko-finanční, komise osvětová a pod.).

§ 12.

Okresní a krajské bytové správy.

(1) Podle potřeby může okresní národní výbor zřídit se souhlasem krajského národního výboru okresní bytovou správu.

(2) Krajský národní výbor zřídí krajskou bytovou správu.

§ 13.

Prováděcí předpisy.

(1) Vláda upraví podrobnosti o právním postavení, organizaci a úkolech bytových a domovních správ.

(2) Vláda také

1. blíže vymezí pojem bytového majetku a stanoví, který bytový majetek nebo v jakém rozsahu je určitý bytový majetek vyňat z působnosti tohoto zákona;
2. učiní opatření, podle něhož by byl umožněn postupný převod domovníckých prací v domech na stálé zaměstnance domovních správ, a určí povinnosti nájemníků, pokud jde o správu domu nebo o provádění drobných oprav v bytech;

3. vydá předpisy o způsobu ochrany obytných domů při obraně vlasti;

4. určí, jaká opatření lze učinit, jestliže stavebníci nepokračují řádně v bytové výstavbě nebo obnově;

5. stanoví, za jakých podmínek lze zrušovat bytová sdružení a převádět jejich bytový majetek na stát nebo na některé okresní bytové družstvo se současnou úpravou právních poměrů vyplývajících z členství ve zrušeném sdružení.

(3) Národní výbory mohou vydávat všeobecně závazné předpisy, jimiž se upravuje občanské soužití obyvatelů v obytných domech (domovní řády) a povinnost čištění chodníků, podle směrnic ministra místního hospodářství.

Část II.

Financování bytové výstavby a hospodaření s bytovým majetkem.

§ 14.

Národní bytový majetek.

Hospodaření s národním bytovým majetkem a jeho výstavba se financují, pokud není stanoveno jinak, podle předpisů, podle nichž je financována socialistická právnická osoba nebo státní orgán, které spravují bytový majetek nebo provádějí bytovou výstavbu.

§ 15.

Družstevní bytový majetek.

Bytová družstva hradí náklady na hospodaření se svým bytovým majetkem, na jeho výstavbu a na generální opravy zásadně z vlastních prostředků. Na bytovou výstavbu a generální opravy může jim být poskytnut dlouhodobý úvěr.

§ 16.

Osobní bytový majetek.

Jednotlivci hradí náklady na stavbu a opravy svých rodinných domků zásadně z vlastních prostředků. K úhradě nákladů na stavbu rodinných domků může jim být poskytnut dlouhodobý úvěr.

§ 17.

Bytový majetek ve správě domovních správ.

(1) Hospodaření s bytovým majetkem národním, který spravují domovní správy, financuje

se podle § 5 zákona č. 83/1952 Sb., o rozpočtech národních výborů. Podrobnosti upraví vláda

(2) Vláda upraví také hospodaření s jiným bytovým majetkem než národním, který spravují domovní správy; při tom může stanovit, že soukromí vlastníci, kteří užívají vlastního bytového majetku spravovaného domovní správou jako národním správcem, jsou povinni přispívat, pokud nestačí jeho výnos, na úhradu provedených oprav a jiných nákladů skutečně vynaložených na tento majetek národní správou, a to až do výše, jež odpovídá v místě obvyklému nájemnému z objektů jimi užívaných.

§ 18.

Soukromý bytový majetek.

(1) Náklady na běžné a generální opravy a na stavební údržbu bytového majetku v soukromém vlastnictví hradí vlastník (poživatel) zásadně z vlastních prostředků.

(2) U soukromého bytového majetku, jehož vlastníci jsou podle zákona č. 80/1952 Sb., o domovní dani, povinni odvádět nájemné peněžnímu ústavu, hradí se náklad na běžné a generální opravy a na stavební úpravy též z částek, které převedou peněžní ústavy ze zvláštního účtu nájemného na účet oprav.

§ 19.

Poskytování úvěrů a podpor a zajištění placení nájemného.

Vláda

1. stanoví podmínky pro poskytování dlouhodobých úvěrů bytovým družstvům (§ 15) a jednotlivcům na osobní bytový majetek (§ 16);
2. stanoví, že může být poskytnuta podpora bytovým družstvům na úhradu provozních nákladů a jednotlivcům na úhradu nákladů spojených se stavbou rodinných domků, jakož i podmínky těchto podpor;
3. upraví právní poměry mezi národními podniky a vlastníky rodinných domků, jejichž výstavba nebo obnova byla financována Fondem bytového hospodářství;
4. stanoví, jaké penále mohou požadovat subjekty socialistického sektoru jako pronajímatelé bytového majetku za dlužné nájemné, jež se stalo splatným po účinnosti tohoto zákona.

Část III.

Zrušení Fondu bytového hospodářství a vypořádání podpor na bytovou výstavbu a obnovu.

§ 20.

(1) Fond bytového hospodářství (dále jen „Fond“) se zrušuje.

(2) Dnem zrušení Fondu přecházejí na stát práva a závazky podle zákona č. 41/1947 Sb., o státní podpoře na obytné stavby, a podle zákona č. 86/1946 Sb., o stavební obnově, ve znění předpisů tyto zákony měnících a doplňujících, jakož i podle § 19 nařízení sboru pověřenců č. 128/1945 Sb. n. SNR, o výstavbě měst a obcí na Slovensku. Týmž dnem přechází na stát rovněž právo na úhradu z důvodů podpor poskytnutých na bytovou výstavbu před rokem 1945.

(3) Vláda upraví vypořádání ostatních práv a závazků Fondu, jakož i vypořádání ostatních právních poměrů, jež vyplnou z jeho zrušení.

(4) Likvidační přebytky Fondu se odvedou do státního rozpočtu.

§ 21.

Vláda stanoví,

1. které podpory poskytnuté na bytovou výstavbu a obnovu a v jakém rozsahu se zrušují, jakož i které náhrady, za jakých podmínek, v jakém rozsahu a jakým způsobem budou vybírány od vlastníků domů vystavěných s podporou státu;
2. za jakých podmínek a v jakém rozsahu lze ještě poskytnout podporu na bytovou obnovu.

§ 22.

Příslušné částky záloh poskytnutých na obnovu rodinných domků a zemědělských usedlostí na Slovensku z veřejných prostředků považují se za podpory poskytnuté podle zákona č. 86/1946 Sb. ve znění předpisů jej měnících a doplňujících a podle § 19 nařízení sboru pověřenců č. 128/1945 Sb. n. SNR.

Část IV.

Společná a závěrečná ustanovení.

§ 23.

Zrušují se předpisy, které odporují tomuto zákonu, zejména zákon č. 110/1950 Sb., o organizaci bytového majetku a o Fondu bytového hospodářství.

§ 24.

Opatření učiněná před počátkem účinnosti tohoto zákona ve shodě s ním považují se za učiněná podle tohoto zákona.

§ 25.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministr místního hospodářství a ministr financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Šuriš v. r.

Dr. Kyselý v. r.

107.

Zákon

ze dne 22. prosince 1953

o devisovém hospodářství.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Úspěšné plnění státního plánu rozvoje národního hospodářství vyžaduje, aby vývoz a dovoz peněz a jiných hodnot, provádění platů do ciziny a z ciziny, jakož i nakládání s některými hodnotami, byly nově upraveny a podrobeny kontrole podle tohoto zákona.

§ 2.

(1) Vývoz a dovoz československých peněz je zakázán.

(2) Pokud jde o pohraniční styk, může povolit výjimky ze zákazu vývozu a dovozu československých peněz ministr financí v dohodě s ministry zahraničního obchodu a vnitra.

(3) Vývoz a dovoz platebních dokumentů (šeků, směnek, poukazek, pověřovacích listů a jiných platebních příkazů) znějících na československou měnu a československých peněz vzatých z oběhu je dovolen jen s povolením ministerstva financí.

(4) Jen s povolením ministerstva financí je dovoleno vyvážet:

- a) cizozemské peníze a platební dokumenty znějící na jinou než československou měnu,
- b) drahé kovy (zlato, stříbro, platinu, paladium, ruthenium, rhodium, iridium a osmium ve stavu nezpracovaném, dále v polotovarech, ve směsi, ve slitině, ve zlomcích a pod., v nichž je více než 10% ryziho stříbra nebo více než 1% jiného drahého kovu, jakož i v neoběžných mincích), drahokamy, perly a výrobky z drahých kovů, drahokamů a perel, pokud nejde o obchodní zásilky takových výrobků podniky zřízenými pro provádění zahraničního obchodu (dále jen „podniky pro zahraniční obchod“),
- c) fondovní hodnoty (zejména akcie, obligace, zástavní listy, úrokové a dividendové kupony a talony), dále vkladní knížky, životní pojistky, depositní potvrzenky a plné moci k nakládání s majetkovými hodnotami v cizině.

(5) Dovoz hodnot uvedených v odstavci 4 je volný.

§ 3.

(1) Cestující do ciziny mohou si dát na vlastní náklad do úschovy celnice hodnoty, jejichž vývoz je zakázán, nebo k jejichž dovozu nebo vývozu nemají povolení (§ 2). Z převzetí do úschovy nevyplývá povinnost převzaté hodnoty spravovat.

(2) Podmínky úschovy stanoví ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem zahraničního obchodu.

(3) Hodnoty nevyzvednuté do 1 roku od převzetí do úschovy připadají státu.

§ 4.

(1) Státní banka československá provádí úhrady do ciziny a přiděluje cizí měnu podnikům pro zahraniční obchod a podnikům obchodujícím s cizinou se zbožím nevyhrazeným podle předpisů o státní organizaci zahraničního obchodu k placení jejich závazků vzniklých v souvislosti s prováděním zahraničního obchodu a mezinárodního zasilatelství. Tím nejsou dotčeny předpisy o řízení zahraničního obchodu a mezinárodního zasilatelství. Platy z důvodů patentní nebo známkové a vzorové ochrany, jakož i licenční platy všeho druhu, provádí Státní banka na podkladě povolení ministerstva zahraničního obchodu.

(2) V jiných, než v odstavci 1 uvedených případech provádí Státní banka československá úhrady do ciziny a cizí měnu přiděluje jen na podkladě povolení ministerstva financí.

(3) Vláda určí způsob stanovení kursů cizích měn a stanoví pro tuzemskou potřebu cenv zlata a ostatních drahých kovů.

§ 5.

(1) Fysické osoby, které mají v tuzemsku své bydliště nebo se zde alespoň po dobu 1 roku zdržují, dále českoslovenští příslušníci, kteří se zdržují v cizině z příkazu československých státních a jiných orgánů, a rodinní příslušníci takových osob, kteří se s nimi v cizině zdržují, jakož i osoby právnické, které mají v tuzemsku své sídlo (dále jen „devisoví tuzemci“), jsou povinni:

- a) dbát o to, aby jim byly uhrazeny prostřednictvím Státní banky československé jejich pohledávky vůči cizině, ať jich nabyli jakýmkoli způsobem, ihned při splatnosti platem do tuzemska, a to úhradou ve měně, na niž zní pohledávka, nebo způsobem a ve lhůtě stanovené ministerstvem financí, anebo, pokud jde o úhrady pohledávek u podniků nebo z případů uvedených v § 4 odst. 1, ministerstvem zahraničního obchodu,
- b) nabídnout Státní bance československé ke koupi nejpozději do 10 dnů po nabytí nebo po tom, kdy se stali devisovými tuzemci, cizozemské peníze, platební dokumenty znějící na cizí měnu a drahé kovy,
- c) zpeněžit na výzvu ministerstva financí způsobem jím stanoveným nemovitosti a jiné majetkové hodnoty, které mají v cizině, dále fondovní hodnoty splatné v cizině (cizozemské fondovní hodnoty), ať jsou kdekoli, nebo uposlechnout jeho příkazu, pokud jde o jiné naložení s těmito hodnotami; pokud jde o podniky uvedené v § 4 odst. 1 a o práva patentní, licenční, známková a vzorová, je k výzvě nebo příkazu příslušné ministerstvo zahraničního obchodu.

(2) Devisoví tuzemci zdržující se z jakéhokoli důvodu v cizině nabídnou hodnoty uvedené v odstavci 1 písm. b) Státní bance československé do 10 dnů po návratu do tuzemska.

(3) Povinnosti podle odstavců 1 a 2 trvají, pokud má devisový tuzemec ve svém majetku hodnoty, které si má dát uhradit nebo které má nabídnout anebo zpeněžit.

(4) Ministr financí může

- a) stanovit, že se určité osoby nepovažují za devisové tuzemce, i když se zdržují v tuzemsku déle než 1 rok,
- b) povolit úlevy z povinnosti nabídnout Státní bance československé drahé kovy.

§ 6.

(1) Devisoví tuzemci jsou povinni ohlásit:

- a) pohledávky vůči cizině, nemovitosti a majetkové účasti, které mají v cizině, své cizozemské fondovní hodnoty a nároky vůči cizině na dědictví nebo na odkaz;
- b) fondovní hodnoty a tuzemské nemovitosti devisových cizozemců, které pro devisové cizozemce opatrují nebo spravují; za devisové cizozemce se považují jiné fyzické a právnické osoby než devisoví tuzemci;
- c) závazky vůči cizině,

a to do 10 dnů po vzniku uvedených práv a závazků, nabytí hodnot, jejich převzetí do držby nebo správy, anebo po tom, kdy se stali devisovými tuzemci, po případě do 10 dnů po tom, kdy se o vzniku práv a závazků nebo o nabytí hodnot dovědí. Devisoví tuzemci, kteří se zdržují v době, kdy mají povinnost podat hlášení, v cizině, podají hlášení do 10 dnů po svém návratu do tuzemska. Devisoví tuzemci jsou povinni stejným způsobem ohlásit změny týkající se práv, závazků a hodnot uvedených pod písm. a), b) a c), jakož i jejich zánik.

(2) Devisoví tuzemci jsou povinni podat na výzvu ministerstva financí a orgánů jím zmocněných, po případě ministerstva zahraničního obchodu, i jiná hlášení a zprávy o okolnostech přímo i nepřímo závažných s hlediska devisového hospodářství a předložit potřebné doklady.

(3) Způsob hlášení (odstavce 1 a 2) a případné úlevy stanoví ministr financí, u podniků nebo u pohledávek a závazků v případech uvedených v § 4 odst. 1 ministr zahraničního obchodu.

(4) S hodnotami uvedenými v odstavci 1 písm. a) a b) je dovoleno nakládat jen s povolením ministerstva financí, u podniků nebo u pohledávek v případech uvedených v § 4 odst. 1 jen s povolením ministerstva zahraničního obchodu, leč by šlo o jejich úhradu do tuzemska, zpeněžení nebo jiné naložení s nimi podle § 5.

(5) Devisoví tuzemci jsou povinni pečovat o ochranu svých pohledávek a o jejich včasnou úhradu, jakož i o ostatní hodnoty uvedené v odstavci 1 písm. a).

(6) Devisoví tuzemci nesmějí bez povolení ministerstva financí, a pokud jde o podniky uvedené v § 4 odst. 1 a o práva patentní, licenční, známková a vzorová, bez povolení ministerstva zahraničního obchodu:

- a) platit v tuzemsku devisovým cizozemcům anebo komukoliv v jejich prospěch nebo z jejich majetku v tuzemsku, a to v jakémkoliv měně nebo jakýmkoliv způsobem,
- b) vstupovat v smluvní závazky v poměru k cizině nebo uznávat závazky v poměru k cizině,
- c) převádět na devisové cizozemce své tuzemské nemovitosti a fondovní hodnoty, jakož i práva autorská, nakladatelská, patentní, známková, z chráněných vzorů a z vynálezů, a propůjčovat jim tato práva a oprávnění k výrobním postupům.

(7) Devisoví tuzemci nesmějí bez povolení ministerstva financí kupovat cizozemské peníze, platební dokumenty znějící na jinou než československou měnu, drahé kovy a cizozemské fondovní hodnoty, nejde-li o případy uvedené v § 4 odst. 1.

(8) Je-li k dlužníkovu plnění, které se vyžaduje soudně, třeba povolení, povolí soud exekuci jen tehdy, je-li mu toto povolení předloženo. Povolení k plnění dlužníkovu si může vyžádat i věřitel.

§ 7.

(1) Ministr financí se zmocňuje, aby vydal k provedení tohoto zákona nařízení, po případě i jiné předpisy. Může též přenést působnost vyplývající ze zákona pro ministerstvo financí na jiný orgán; jde-li o orgán v oboru působnosti jiného ministra, činí tak v dohodě s tímto ministrem.

(2) Ministr zahraničního obchodu může v dohodě s ministrem financí vydat pro případy, které podle tohoto zákona spadají do jeho působnosti, nařízení, po případě i jiné předpisy.

(3) Ministerstvo financí a orgány pověřené podle odstavce 1 jsou oprávněny provádět kontroly za účelem dohledu nad zachováváním tohoto zákona a předpisů podle něho vydaných, zejména kontroly obchodních a jiných zápisů a dokladů, zásilek, zavazadel, dopravních prostředků a prohlídky osob. Zároveň mohou požadovat od kontrolovaných orgánů a osob potřebná vysvětlení. Při kontrolách musí být šetřeno zákonných předpisů o ochraně svobody osobní, domovní a tajemství listovního, jakož i dbáno toho, aby prohlídkami byla železniční a poštovní přeprava rušena pokud možno nejméně.

(4) Oprávnění podle odstavce 3 přísluší též ministerstvu zahraničního obchodu v případech, které podle tohoto zákona spadají do jeho působnosti.

(5) Státní úřady a jiné orgány jsou povinny podporovat ministerstvo financí a ministerstvo zahraničního obchodu při provádění úkolů uložených jim tímto zákonem a oznamovat jim k jejich dožádání všechny potřebné údaje, pokud tomu nebrání zvláštní ustanovení.

§ 8.

Zrušují se zákon č. 92/1946 Sb., o vázaném devisovém hospodářství (devisový zákon), ve znění zákona č. 184/1948 Sb., vládní nařízení č. 37/1952 Sb., o působnosti ministerstva zahraničního obchodu ve věcech devisových, a veškeré předpisy podle nich vydané.

§ 9.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1954; provede jej ministr financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

L. Dolanský v. r.

Đuriš v. r.

